

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Ύμηττου 47-51, 161 21 Καισαριανή. Τηλ. 210-72.24.123 FAX 210-72.23.584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Ἀριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/306

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 20ῇ Μαρτίου 2010

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 98η

Π ρ ὶ ς

τοὺς Πανοσι(ολογι)ωτάτους, Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους
Πρεσβυτέρους,

τοὺς Ἱεροκήρυκες καὶ τοὺς Ἐφημερίους,
τοὺς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,
χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

ροσεγγίζοντας τὴν ἁγία καὶ μεγάλη Ἑβδομάδα ἐτοιμαζόμαστε νὰ
ἐορτάσουμε τὰ σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας
Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ προσκυνήσουμε τὰ σεπτὰ Πάθη, τὸν φρικτὸ
σταυρικὸ θάνατο καὶ τὴν ἔνδοξη ἀνάστασι Του.

Κατὰ τὴν ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα προσκυνοῦμε καὶ δοξάζουμε
τὸ σωτήριο Πάθος, τὸν ζωοποιὸ Σταυρὸ καὶ τὴν ἔνδοξη
ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Κύριός μας μετὰ τὴν ἀνάστασή Του παρήγγειλε στοὺς μαθητὲς Του νὰ
γίνουν μάρτυρές Του (Πράξεων α' 8).

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἐξ ὀνόματος καὶ
τῶν λοιπῶν ἁγίων Ἀποστόλων διακήρυξε στὸ συγκεντρωμένο πλῆθος, ὅτι ὅλοι
ἦταν μάρτυρες τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Πράξεων β'
32).

Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἀπευθύνουμε τὴν παροῦσα Ἐγκύκλιό μας, ποὺ περιλαμβάνει δύο μέρη.

Στὸ πρῶτο μέρος ἀναφερόμαστε στὴν σημασία τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Στὸ δεύτερο μέρος δίνουμε ὁδηγίες γιὰ νὰ ἀσκήσουμε τὰ πνευματικὰ καθήκοντά μας κατὰ τὶς ἅγιες ἡμέρες.

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ὁ σταυρὸς καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ὁ σταυρὸς καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν πιστῶν, στὸ κέντρο τῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας ἐπαναλαμβάνουμε αὐτὸ ποὺ ἔπραξε ὁ Κύριός μας καὶ μᾶς ἄφησε ἐντολὴ λέγοντας «*τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν*» (Λουκᾶ κβ' 19).

Μὲ κάθε θεία Λειτουργία ποὺ τελοῦμε, διακηρύσσουμε καὶ ὁμολογοῦμε τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασις τοῦ Κυρίου μας, σύμφωνα μὲ τὴν παραγγελία τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «*Ὅσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὔ ἂν ἔλθῃ*» (πρὸς Κορινθίους Α' ια' 26).

Ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας διαμορφώνεται γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ κέντρο τοῦ μυστηρίου τῆς σταυρικῆς θυσίας καὶ τῆς ἐνδόξου ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ζωὴ τῶν μαρτύρων, τῶν ὁσίων, τῶν δικαίων καὶ ὅλων τῶν ἁγίων ἀποτελεῖ μίμηση τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ (Πέτρου Α' ε' 1).

Ἡ ἐν Χριστῷ ἀναγέννησις καὶ ἀνακαίνισις τῶν πιστῶν εἶναι καρπὸς τῆς σταυρικῆς θυσίας καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὰ μυστήρια ποὺ τελοῦνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, γιὰ τὸν ἁγιασμὸ καὶ τὸν φωτισμὸ τῶν πιστῶν, στηρίζονται στὴν σταυρικὴ θυσία καὶ τὴν ἀνάστασις τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μὲ τὴν θεία λατρεία ἡ Ἐκκλησία μυσταγωγεῖ τοὺς πιστοὺς στὸ μυστήριο τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἐνδόξου ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐξηγεῖ τὰ γεγονότα καὶ τὶς ἐνέργειες τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας καὶ διδάσκει τοὺς πιστοὺς τὸν τρόπο γιὰ νὰ διώσουν τὰ λυτρωτικὰ πάθη καὶ νὰ συμμετάσχουν στὴν δόξα τοῦ ἀναστάντος Κυρίου.

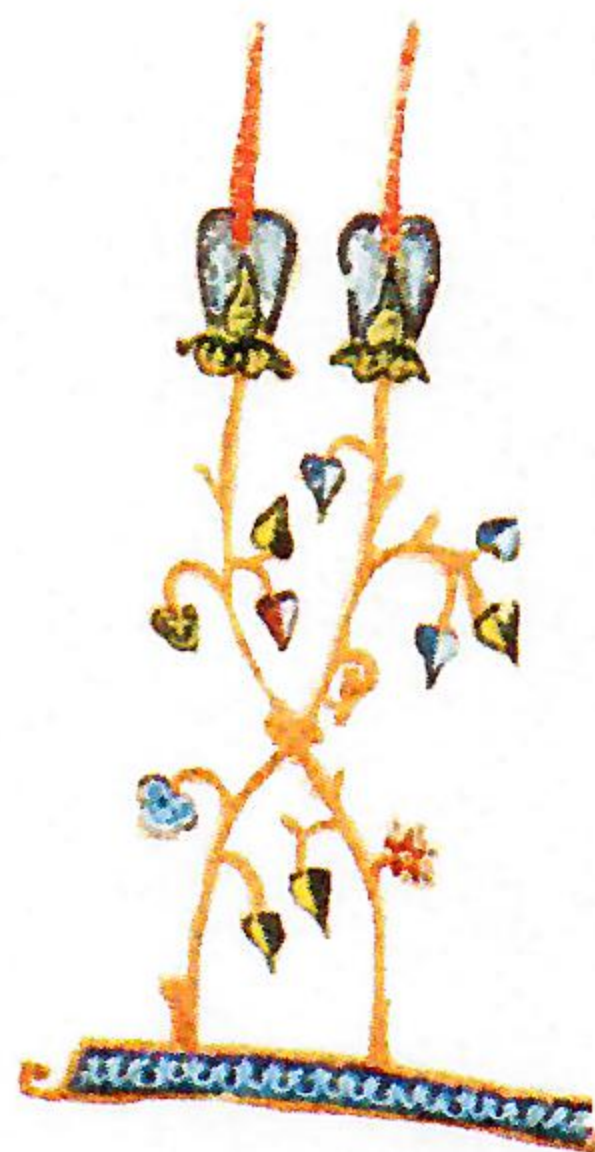
*

2. Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα

Ὁ ἐόρτιος κύκλος τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ πρώτης ἐορτῆς τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή τοῦ Πάσχα, διαμορφώθηκε προϊόντος τοῦ χρόνου. Σὲ κάθε ἐποχὴ ἀναλόγως μὲ τὶς ποιμαντικὲς ἀνάγκες ἐπέρχοντο διάφορες ἀλλαγές, προσθήκες, ἀφαιρέσεις κ.λπ. στὶς μορφές τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ.

Πληροφορίες για τήν διαμόρφωση καὶ ἐξέλιξη τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα παρέχονται στήν εἰσήγηση τοῦ ἐλλογιμωτάτου κ. Παναγιώτου Σκαλτσῆ, καθηγητοῦ τῆς λειτουργικῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πού ἔχει συμπεριληφθεῖ στόν τόμο τῶν Πρακτικῶν τοῦ Η' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου μέ θέμα τό «Χριστιανικόν Ἑορτολόγιον» στίς σελίδες 79-125, πού σᾶς ἀποστέλουμε συνημμένως.

Ἐπίσης συνημμένως ἀποστέλλουμε καί τὰ εἰσηγητικά σχόλια τοῦ Αἰδεσιμολογιωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Κωνσταντίνου Παπαγιάννη γιά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα καί γιά κάθε μιὰ ἡμέρα της χωριστά.

ΜΕΡΟΣ Β'

Α'. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. **Ὁ ἐσωτερικὸς διάκοσμος** τῶν ἱερῶν Ναῶν πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ ὅλο πνεῦμα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας, δηλαδή κατανυκτικὸς καὶ πένθιμος.

2. **Τὰ καλύμματα τῆς ἁγίας Τραπέζης** νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων μέχρι τὸ πέρας τῶν Μεγάλων Ὁρῶν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς πένθιμα.

3. **Ὁ φωτισμὸς τῶν ἱερῶν Ναῶν** κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἑσπερινῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, πρέπει νὰ εἶναι ὀλιγοστός. Δέν ταιριάζουν ἄπλετες φωτοχυσίες μετὸν κατανυκτικὸν χαρακτήρα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας. Τὸ ὀλιγοστόν καὶ μελιχρὸ φῶς, μαζὶ μετὴν τρεμάμενη φλόγα τῶν κανδηλιῶν καὶ τῶν κεριῶν συντελοῦν στὴν αὐτοσυγκέντρωση τῶν πιστῶν.

4. **Τὰ ἐκκλησιαστικὰ μέλη** τῶν ἡμερῶν αὐτῶν πρέπει νὰ ἀποδίδονται ἀπὸ τοὺς κ. κ. Ἱεροψάλτες μετὰ προσοχή, σύμφωνα μετὰ τὰ μουσικὰ βιβλία καὶ χωρὶς ἔντονους λαρυγγισμοὺς καὶ ἐπιδείξεις. Πρόκειται γιὰ μέλη καθιερωμένα, ποὺ πρέπει νὰ ψάλλονται κατὰ τὸ ἦθος καὶ ὕψος τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Συστήσατε στοὺς Ἱεροψάλτες, νὰ μελετήσουν τὰ μέλη αὐτά, ὥστε νὰ ἀποφεύγουν ἀπαράδεκτους αὐτοσχεδιασμούς. Τὰ μέλη ψάλλονται οὔτε πολὺ ἀργά, οὔτε πολὺ γρήγορα. Ἡ μεσότης εἶναι ἡ εὐπρόσδεκτος ἐνδεδειγμένη πρακτική. Μερικὰ μέλη π.χ. τὸ «*Ἰδοὺὸ Νυμφίος ἔρχεται...*», τὸ «*Τὸν Νυμφῶνά Σου βλέπω...*» κλπ. εἶναι πολὺ γνωστὰ στὸ ἐκκλησίασμα, καὶ τὰ συμπάλλει μετὰ τοὺς χοροὺς τῶν Ἱεροψαλτῶν. Συστήσατε στοὺς Ἱεροψάλτες νὰ διευκολύνουν τὸν λαὸ στὴν συμπαλμωδία καὶ νὰ ἀποφεύγουν μουσικὰς γραμμὰς ἄγνωστες στοὺς πιστοὺς ποὺ συμπάλλουν. Ἡ συμπαλμωδία δημιουργεῖ κατάνυξη καὶ ἐμπειρία συμμετοχῆς στὴν προσευχή καὶ στὴν λατρεία. Βοηθήσατε τὸν λαὸ μας νὰ συμμετέχει σ' αὐτὴ καὶ μὴν τὸν ἀγνοεῖτε. Δικαιοῦται μιὰ καλὴ μεταχείριση.

5. Δέν νομίζω, ὅτι χρειάζεται νὰ τονίσω, πῶς δέν δικαιολογεῖται **καμμία διασύνη** στὶς ἱερὰς Ἀκολουθίας τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα. Κανένα τροπάριο δέν πρέπει νὰ παραλειφθεῖ χάριν δήθεν συντομίας. Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ ψάλλονται δῖς. Αὐτὸ νὰ τηρηθεῖ. Ὁ κόσμος κρατεῖ βιβλία στὰ χέρια του καὶ παρακολουθεῖ τὰ ψαλλόμενα μέλη. "Ἄν παραλείψετε κάποιον, θὰ γίνῃ ἀντιληπτὸ, θὰ σκανδαλίσετε καὶ θὰ ἐπικριθεῖτε." Ἄλλωστε δέν θὰ κερδίσετε χρόνον. Μία φορὰ τὸν χρόνον ἀκούονται αὐτά. Κάθε παράλειψη προδίδει ἔλλειψη εὐλάβειας, καὶ ἀκόμη διάθεση περιφρονήσεως πρὸς τὴν προσευχή, ἐπειδὴ κάθε ἱερὴ Ἀκολουθία εἶναι μία προσευχή. Καὶ ἡ προσευχή πρέπει νὰ γίνεται μετὰ φόβον Θεοῦ.

Κανονικά κάθε ἱερὴ Ἀκολουθία Νυμφίου διαρκεῖ 2 ὥρες. Ἡ Ἀκολουθία τῶν Ἀχράντων Παθῶν 4 ὥρες. Συμβουλευθεῖτε τὸ ἰσχύον Ὁρολόγιο Πρόγραμμα τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας. Γιὰ τὴν τήρηση ἐπακριδῶς τοῦ ὠραρίου ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τὴν εὐθύνη φέρουν οἱ Ἐφημέριοι τῶν Ἱερῶν Ναῶν, μὲ τοὺς ὁποίους ὀφείλουν νὰ συνεννοοῦνται οἱ Ἱεροψάλτες.

6. Τὰ ἀναγνώσματα κατὰ τὶς ἱερές Ἀκολουθίες εἶναι πολλὰ καὶ πρέπει νὰ διαβάζονται μὲ τρόπο πού νὰ διευκολύνει τὴν κατανόησή τους. **Τὰ ἱερὰ εὐαγγέλια, οἱ προφητεῖες, οἱ ψαλμοί, ὅλα διαβάζονται.** Τόσο οἱ Ἱερεῖς ὅσο καὶ οἱ Ἱεροψάλτες, ἐπιβάλλεται νὰ προσέξουν πολὺ στὴν καλὴ καὶ κατ' ἐννοια ἀπόδοση τῶν ἱερῶν κειμένων. Ὅπου ὁ Ἱεροψάλτης δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα γιὰ μία σωστὴ ἀνάγνωση, ἅς ἀφήσει τὸ ἔργο αὐτὸ σὲ ἄλλον ἐνορίτη πού μπορεῖ νὰ τὸ ἐπιτελέσει ὀρθά.

Διευκολύνει τὴν τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν νὰ ὑπάρχει τακτικὸς Ἀναγνώστης, μὲ σωστὴ ἄρθρωση λόγου καὶ ἀνάγνωση. Ὑπάρχουν στίς ἐνορίες μας Χριστιανοί, πού ἔχουν προϋποθέσεις γι' αὐτὴ τὴν διακονία. Βοηθήσατέ τους νὰ καταρτισθοῦν καὶ ἐνθαρρύνάτε τους νὰ ἀναλάβουν τὴν ὑπεύθυνη αὐτὴ διακονία.

7. Οἱ κ. κ. Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι καλοῦνται νὰ συμβουλευθοῦν τὸν Ἱερέα τους γιὰ κάθε λεπτομέρεια, πού ἔχει σχέση μὲ τὴν τήρηση τῆς τάξεως μέσα στὸν ἱερὸ Ναό. Πολλὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἐγκαιρὴ ἐπέμβασή τους καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν ἐγκαιρὴ πρόβλεψη. Ὁ Ἱερέας δὲν πρέπει νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ ἅγιο Βῆμα, ντυμένος μάλιστα μὲ τὰ ἱερὰ ἄμφια, γιὰ νὰ διασχίζει τὸν ναό, νὰ μεταβαίνει στὸ παγκάρι, νὰ δίνει ὁδηγίες ἢ νὰ διορθώνει ἀταξίες. **Αὐτὸ ἀπαγορεύεται ἀπολύτως.** Τό καθῆκον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτρόπων εἶναι, νὰ κατευθύνουν τοὺς ἐκκλησιαζομένους μὲ εὐγένεια πρὸς τίς θέσεις τους, νὰ προλαμβάνουν κάθε ἀταξία, νὰ ἐπιβλέπουν τὰ παιδιὰ καὶ νὰ ἐπιλαμβάνονται τῆς ἀντιμετωπίσεως κάθε ζητήματος, πού δημιουργεῖται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ κατὰ τὴν διάρκεια, πού τελοῦνται οἱ ἱερές Ἀκολουθίες. Μὲ καλὸ τρόπο, χωρὶς φωνές, χωρὶς θυμοὺς καὶ ἔριδες, νὰ προσφέρουν τίς καλές ὑπηρεσίες τους στὴν εὐταξία τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ.

8. Ἡ ἐξασφάλιση περισσοτέρων καθισμάτων γιὰ τίς ἡμέρες αὐτὲς εἶναι εὐλόγος. Ἡ ὀρθοστασία εἶναι γιὰ τοὺς ἡλικιωμένους σκληρὴ δοκιμασία.

9. Ὅ,τι θέλετε νὰ πεῖτε στοὺς Ἱεροψάλτες, στοὺς Ἐπιτρόπους καὶ στοὺς Νεωκόρους φροντίσατε νὰ τὸ πεῖτε πρὶν ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Συνεννοηθεῖτε ἐγκαίρως, ὥστε νὰ ἀποφεύγονται ἄσκοπες κινήσεις, φωνασκίες καὶ παρατηρήσεις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας.

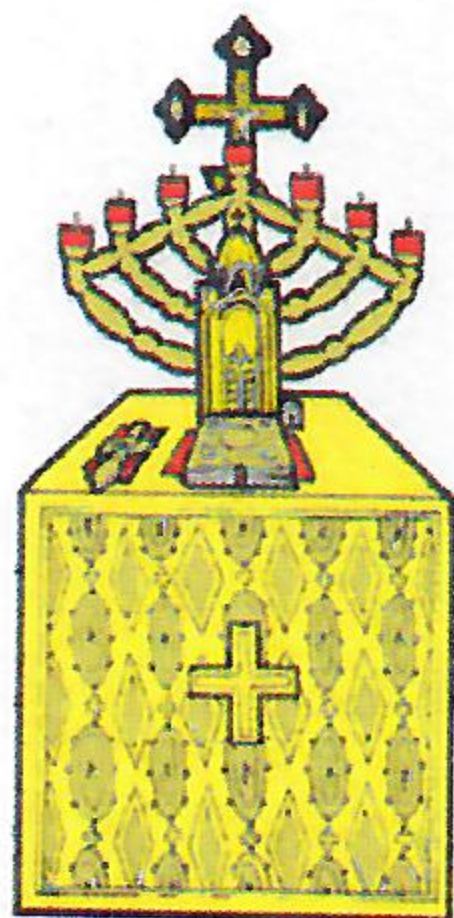
10. Συνημμένως ἀποστέλλουμε καὶ σὲ παράρτημα τὴν τάξη τῶν Ἀρχιερατικῶν χοροστασιῶν στὶς τελούμενες ἱερὲς Ἀκολουθίες αὐτῆς τῆς ἑβδομάδας, γιὰ νὰ λάβετε γνώση καὶ νὰ ἐνημερώσετε καὶ τοὺς Ἱεροψάλτες.

11. Γιὰ τὴν διευκόλυνση τῶν πιστῶν ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη ἐκδίδει *Πρόγραμμα τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν*. Τοῦτο θὰ διανεμηθεῖ ἀπὸ τὸ παγκάρι τὴν Ἑ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν. Αὐτονόητο βέβαια εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ τηρεῖται μὲ ἀκρίβεια ἡ ἀναγραφόμενη ὥρα ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν.

12. Γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν πιστῶν θὰ διανεμηθοῦν:

α'. Τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων τὸ διβλιδάριο: «*Μεγαλοβδομαδιάτικα*».

β'. Τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα τὸ διβλιδάριο: «*Ὁλβιος Τάφος*».

Β'. ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Ἀκολουθίες Νυμφίου

Εἰσερχόμαστε στὴν ἐπισήμανση εἰδικῶν θεμάτων τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν αὐτῆς τῆς ἐβδομάδας.

α'. Στὸ «Ἐπακοῦσαι σου Κύριος...» ποὺ ἀπαγγέλλεται ἀπὸ τὸν Ἀναγνώστη **ἀργῶς καὶ ἐμμελῶς** -δηλαδὴ ὅπως ὁ Ἀπόστολος- ὁ Ἱερέας **μὲ μῶδ ἢ μαῦρο ἐπιτραχήλιο καὶ φαιλόνιο** θυμιάζει μὲ τὸ «κατζίον» τὴν ἁγία Τράπεζα, τὶς εἰκόνες τοῦ Τέμπλου καὶ τὸν λαό. Προπορεύονται αὐτοῦ δύο παιδιὰ μὲ λαμπάδες, ποὺ πρέπει νὰ γνωρίζουν καλὰ τὴν διαδρομὴ ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν μέσα στὸν Ναό, ὥστε νὰ μὴν δημιουργεῖται σύγχυση. Ὁ Ἱερέας πρέπει νὰ τὰ διδάξει πῶς καὶ ποῦ θὰ σταθοῦν.

Τὸ θυμιάτισμα μὲ τὸ «κατζίον» θέλει τέχνη. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχετε, πρέπει νὰ ἐξασκηθεῖτε. Ὁ Ἱερέας κινεῖ ρυθμικὰ καὶ ἤρεμα τὸ «κατζίον» κάνοντας τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, ὥστε νὰ ἀκούγεται ὁ ἦχος τῶν κωδωνίσκων χωρὶς νὰ ἐνοχλεῖ.

β'. Τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων γίνεται **ἡ λιτανεία τῆς ἱερᾶς εἰκόνας τοῦ Νυμφίου**, ὡς ἐξῆς: Στὴν εἰκόνα τοποθετοῦνται ἐγκαίρως πρὸ τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας 3 κεριά. Αὐτὰ ἀνάβονται πρὸ τῆς λιτανείας. Μόλις ὁ Ἱεροψάλτης ἀρχίσει νὰ ψάλλει τὸ «Ἰδού, ὁ Νυμφίος ἔρχεται...» ὁ Ἱερέας, μετὰ φαιλονίου, ἀφοῦ προηγουμένως θυμιάσει τὴν ἱερὰ Εἰκόνα ἢ ὁποῖα εὑρίσκεται στὴν ἁγία Τράπεζα, τὴν ἀναλαμβάνει στὰ χέρια του, τὴν ἐπιδεικνύει πρὸς τὸν λαό, καὶ προπορευομένων λαμπαδούχων, ἑξαπτερύγων καὶ τοῦ θυμιατοῦ, ἀρχίζει νὰ τὴν λιτανεύει κινούμενος ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς ἁγίας Τραπέζης, πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ γύρω ἀπὸ αὐτή, κατευθύνεται πρὸς τὴν βορεινὴ θύρα καὶ ἐξερχόμενος διασχίζει λιτανευτικὰ καὶ ἀργὰ ὅλο τὸν ἱερὸ Ναὸ τὸ δεξιὸ καὶ ἀριστερὸ κλίτος. Πρὸς διευκόλυνση τῆς πορείας τῆς λιτανείας πρέπει νὰ διδάξετε εἴτε τὰ παιδιὰ εἴτε ἓνα Ἐκκλησιαστικὸ Ἐπίτροπο, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ προπορεύεται. Ἄν στὸν ἱερὸ Ναὸ ὑπηρετοῦν περισσότεροι Ἐφημέριοι καὶ εἶναι παρόντες στὴν ἱερὰ Ἀκολουθία, αὐτοὶ ἀκολουθοῦν τὴν λιτανεία φοροῦντες τὰ ἄμφια, ἀσκεπεῖς, κρατοῦντες ἀναμμένη λαμπάδα. Ὁ Ἱερέας μὲ τὴν εἰκόνα περιέρχεται τὸν Ναὸ καὶ ὅταν φθάσει στὸν Σολέα τὴν ἀποθέτει στὸ δισκέλιο ποὺ ἔχει ἐν τῷ μεταξὺ τοποθετηθεῖ ἐκεῖ. Τὴν θυμιάζει, καὶ ἀφοῦ κάνει 3 μετάνοιες, τὴν προσκυνεῖ, καὶ ἀποχωρεῖ στὸ ἅγιο Βῆμα.

Τὸ προσκύνημα τῆς εἰκόνας τοῦ Νυμφίου ἀπὸ τοὺς πιστοὺς θὰ γίνῃ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας. Ἐντεταλμένοι ἄνδρες θὰ πρέπει νὰ φυλάσσουν

τις εισόδους τοῦ Σολέα ἐμποδίζοντας τοὺς πιστοὺς νὰ δημιουργήσουν ἀταξία καὶ ἀκαταστασία.

Μετὰ τὴν ἱερὰ Ἀκολουθία, τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, τὸ προσκυνητάρι μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ στὴν οἰκεία θέση στὴν εἴσοδο τοῦ κυρίως Ναοῦ, ὥστε νὰ προσκυνοῦν οἱ πιστοὶ χωρὶς νὰ ἐνοχλοῦν.

Στοὺς ἱεροὺς Ναοὺς ποὺ θὰ χοροστατήσουμε σὲ ἱερὰ Ἀκολουθία Νυμφίου, τὸ προσκυνητάρι μὲ τὴν εἰκόνα πρέπει νὰ εὑρίσκεται στὸν Σολέα γιὰ νὰ προσκυνήσουμε στό «Αἰνεῖτε...»

γ'. Τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῶν Ὁρθρῶν διαβάζεται ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη εὐκρινῶς καὶ μὲ ἔννοια. Ἀπαγορεύουμε τὴν ψαλτὴ ἀπόδοση τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος, διαρκούσης τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας. Μόνο τὸ 12ο Εὐαγγέλιο τῆς Μεγάλης Πέμπτης ψάλλεται, καθὼς καὶ τὸ τέλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Ἀποκαθηλώσεως, γιὰ νὰ δοθεῖ ἀρκετὸς χρόνος στὴν Ἀποκαθήλωση. Ψάλλεται ἐπίσης τὸ Εὐαγγέλιο τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ὁ Ἱερέας ἀναγινώσκοντας μὲ κατάνυξη τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο φέρει ἐπιτραχήλιο καὶ φαιλόνιο. Ὃπου ὑπηρετεῖ Διάκονος, αὐτὸς κατὰ μὲν τὶς ἱερές Ἀκολουθίες τοῦ Νυμφίου στέκεται δεξιὰ τοῦ Ἱερέα ποὺ ἀπαγγέλλει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, κατὰ δὲ τὶς Προηγιασμένες ἀπαγγέλλει αὐτὸς τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο ἀπὸ τὸν Ἀμβωνα.

δ'. Στὴν Θ' ὥδῃ τοῦ Κανόνος ὁ Ἱερέας ἢ ὁ Διάκονος, ὅπου ὑπάρχει, θυμιάζει κανονικὰ μὲ τὸ σύνηθες θυμιατό.

ε'. Στό «Αἰνεῖτε...» τῶν Αἰνῶν, ὅπου χοροστατεῖ Ἀρχιερέας, κατέρχεται ἀπὸ τὸν Θρόνο καὶ προσκυνεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου ἢ ὁποῖα εὑρίσκεται στὸν Σολέα. Πρὸς τοῦτο ἐγκαίρως, καὶ ἐνῶ ψάλλεται τό «Πᾶσα πνοή...», ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα ὁ Ἀρχιδιάκονος μὲ τρικέρι καὶ ὁ 6' διάκονος μὲ δικέρι καὶ στέκονται δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου. Τὸ αὐτὸ πράττουν καὶ ὅλοι οἱ συμμετέχοντες στὴν ἱερὰ Ἀκολουθία Πρεσβύτεροι ποιήσαντες σχῆμα. Μόλις ὁ δεξιὸς Ἱεροψάλτης τελειώσει τό «Πᾶσα πνοή...» ἀρχίζει ὁ ἀριστερὸς τό «Αἰνεῖτε...» σὲ ἀργὸ μέλος Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου. Τότε ὁ Ἀρχιερέας κατέρχεται ἀργὰ ἀπὸ τὸν θρόνο καὶ προπορευομένων τῶν Διακόνων κατευθύνεται πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου καὶ προσκυνεῖ αὐτὴ κάνοντας τρεῖς μετάνοιες. Τελειώνοντας τὴν προσκύνηση, λαμβάνει τὸ τρικέρι καὶ ἀρχίζει νὰ εὐλογεῖ τὸν λαό, τοῦ δεξιοῦ Ἱεροψάλτου ψάλλοντος ἥπια τό «Εἰς πολλά ἔτη». Καί ἐπιστρέφει στὸν θρόνο σχεδὸν ταυτόχρονα μὲ τὸ τέλος τοῦ «Αἰνεῖτε...». Τότε οἱ Ἱερεῖς ποιήσαντες σχῆμα, μεταβαίνουν πρὸ τῆς Εἰκόνας, κάνουν 3 μετάνοιες, προσκυνοῦν ἀνὰ δύο αὐτῶν, κάνουν ἄλλες 3 μετάνοιες καὶ

ἀφοῦ ἔρθουν πρὸ τοῦ θρόνου ποιοῦν σχῆμα καὶ ἀπέρχονται στὸ ἅγιο Βῆμα.

στ'. Τὰ τροπάρια τῶν Αἵνων, τέσσερα τὸν ἀριθμό, ψάλλονται, ὡς ὁρίζει τὸ «*Τυπικόν*» ὅλα χωρὶς περικοπές. Ὅπου πρέπει νὰ λεχθοῦν δύο φορές, νὰ λεχθοῦν.

ζ'. Τὸ κήρυγμα γίνεται συνήθως μετὰ τὰ «*Πληρωτικά*» καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ Ἀπόστιχα. Εὐνόητον, ὅτι τὸ κήρυγμα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι ὀλιγόλεπτο, σὲ τόνο ἥπιο, χωρὶς ρητορισμοὺς καὶ ἔντονες φωνές, ἐποικοδομητικό, ἐπίκαιρο καὶ κατανυκτικό. Χρειάζεται ἔμπνευση, βίωμα, θεολογικὴ κατάρτιση, προσευχὴ καὶ προετοιμασία.

2. Προηγιασμένες

Τὸ πρωῒ τῆς Μεγάλης Δευτέρας, Μεγάλης Τρίτης καὶ Μεγάλης Τετάρτης τελοῦνται Προηγιασμένες. Κατ' αὐτὲς καλὸ εἶναι νὰ προτρέψετε μὲ ἀνακοινώσεις νὰ κοινωνήσουν τὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ οἱ ἀσθενεῖς. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ σχετικὴ ἐνημέρωση τῶν πιστῶν ἐγκαίρως.

3. Μεγάλη Τετάρτη

α'. Τὸ ἅγιο Εὐχέλαιο τελεῖται κανονικὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς Μεγάλης Τετάρτης τὴν ὠρισμένη ὥρα, ἀπὸ ἓνα ἢ περισσότερους Ἱερεῖς, ἂν ὑπάρχουν. Οἱ εὐχές, ποὺ διαβάζονται μετὰ τὸ Εὐαγγέλιο, νὰ ἀναγνωσθοῦν μυστικά.

β'. Ἡ ἱερὴ Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Τετάρτης θὰ γίνῃ κανονικὰ. Στὸ «*Ὅτε οἱ ἑνδοξοὶ Μαθηταί...*» λιτανεύεται ἡ εἰκόνα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ἀπαράλλακτα, ὅπως ἡ εἰκόνα τοῦ Νυμφίου τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων ἑσπέρας.

4. Μεγάλη Πέμπτη

α'. Τὸ πρωῒ τῆς Μεγάλης Πέμπτης τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου μὲ ἄμφια λαμπρά, ὄχι πένθιμα. Κατὰ προτίμηση δὲ κόκκινα. Τελοῦνται δύο θεῖες Λειτουργίες, κατὰ τὸ καθορισμένο πρόγραμμα.

Ἐπειδὴ τὴν ἡμέρα αὕτη, ὅπως καὶ αὕτη τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, προσέρχονται ἄθροα οἱ πιστοὶ νὰ μεταλάβουν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, πρέπει νὰ ἐντείνουμε τὴν μέριμνά μας, ὥστε νὰ κατηχήσουμε σωστὰ τὸν λαὸ μας νὰ γνωρίσει τὴν οὐσία τοῦ Μυστηρίου αὐτοῦ. Νὰ ἐντείνουμε κι ἐμεῖς τὴν προσοχή μας, ὥστε νὰ κατηχήσουμε σωστὰ τὸν λαὸ μας νὰ βρεῖ αὕτη τὴν οὐσία καὶ νὰ συμμετέχει σ' αὐτό «*μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης*».

β'. Ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται συνημμένως μὲ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Ἡ εἴσοδος γίνεται μὲ τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο.

γ'. Τὸ ἐκτενὲς εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα διαβάζεται.

δ'. Ὅσοι τῶν ἱερέων θὰ ἐτοιμάσουν Ἅγιο Ἄρτο, γιὰ νὰ κρατηθεῖ στὸ Ἄρτοφόριο, πρέπει νὰ προσέξουν, ὥστε νὰ ὁλοκληρωθεῖ τὸ ἔργο τους μὲ εὐλάβεια.

ε'. **Στὴν Ἀκολουθία τῶν Ἀχράντων Παθῶν** τὰ Ἀντίφωνα ψάλλονται σὲ γοργὸ ρυθμὸ, εἰρμολογικό. Τὰ εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα διαβάζονται ὅλα ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη, πλὴν τοῦ τελευταίου ποὺ ψάλλεται. Μετὰ ἀπὸ κάθε Εὐαγγέλιο ὁ Ἱεροψάλτης λέγει: «Δόξα τῇ μακροθυμίᾳ Σου Κύριε, δόξα σοι». Μόνο μετὰ τὸ 12ο λέγει: «Δόξα Σοι Κύριε, δόξα Σοι».

στ'. **Ἡ ἔξοδος τοῦ Ἑσταυρωμένου** γίνεται ὡς ἑξῆς:

Ὁ Ἱερέας προετοιμάζει τὸν Ἑσταυρωμένο γιὰ τὴν λιτανία ἀνάβοντας 3 κεριὰ ἐπάνω στὸ Σταυρό, ποὺ ἔχει μετακινηθεῖ προηγουμένως ἀπὸ τὴν μόνιμη θέση του, ἔχει ξεσκονισθεῖ καλὰ καὶ ἔχει τοποθετηθεῖ ὀρθίος στὸν τοῖχο μέσα στὸ ἱερὸ Βῆμα. Ὁ Ἱερέας, φέροντας ἐπιτραχήλιο καὶ φαιλόνιο, λαμβάνει τὸν Σταυρὸ μετὰ τὸ Ε' Εὐαγγέλιο στὸ ιε' Ἀντίφωνο καὶ τὸν τοποθετεῖ μπροστὰ στὴν ἁγία Τραπεζα μὲ μέτωπο πρὸς τὸν λαό. Καθὼς οἱ Ἱεροψάλτες ψάλλουν τὰ τροπάρια τοῦ οἴκειου Ἀντιφώνου, ὁ Ἱερέας θυμιάζει τὸν Σταυρὸ, ποὺ στηρίζεται στὴν ἁγία Τράπεζα ἢ ὑποδαστάζεται ἀπὸ κάποιο πρόσωπο. Μετὰ τὸ θυμίαμα κάνει 3 μετάνοιες καὶ προσκυνεῖ τὸν Ἑσταυρωμένο. Ὅταν οἱ Ἱεροψάλτες τελειώσουν καὶ τὸ τελευταῖο τροπάριο τοῦ Ἀντιφώνου καὶ ἐπικρατεῖ ἀπόλυτη σιγή, ὁ Ἱερέας ἀφήνει λίγα δευτερόλεπτα σιωπῆς νὰ περάσουν καὶ ἀρχίζει σιγά-σιγὰ νὰ ἀπαγγέλλει τὸν α' στίχο τοῦ τροπαρίου «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου ...» τρεῖς φορές κρατώντας χρονικὴ ἀπόσταση τῆς μιᾶς ἀπὸ τὴν ἄλλη. Καλὸ εἶναι νὰ συγχρονισθεῖ τὴν ὥρα αὕτῃ καὶ ὁ κωδωνοκρούστης, ὥστε νὰ κτυπᾷ τὴν καμπάνα πένθιμα στὴν διάρκεια τῶν διακοπῶν τῆς φωνῆς τοῦ Ἱερέως καὶ σὲ ὅλη τὴν διάρκεια τῆς λιτανείας τοῦ Ἑσταυρωμένου μέσα στὸν ἱερὸ Ναό. Λέγοντας ὁ Ἱερέας γιὰ τρίτη φορὰ τὰ «Σήμερον κρεμᾶται ...» σηκώνει τὸν Σταυρὸ, στρέφεται πρὸς τὸν λαό καὶ τὸν ἐπιδεικνύει καὶ ἀρχίζει νὰ τὸν λιτανεύει, πηγαίνοντας δεξιὰ καὶ γύρω-γύρω ἀπὸ τὴν ἁγία Τράπεζα πρὸς τὴν βορεινὴ θύρα τοῦ ἁγίου Βήματος. Ἀπαγγέλλει ἀργά-ἀργὰ καὶ μὲ διακοπές, ὑπολογίζοντας νὰ ὁλοκληρώσει τὴν ἀπαγγελία, ὅταν θὰ ἔχει διασχίσει ὅλο τὸν Ναὸ καὶ θὰ ἔχει φθάσει στὸν Σολέα. Προηγοῦνται τοῦ Ἱερέως λαμπαδοῦχοι, τὰ ἑξαπτέρυγα καὶ τὸ θυμιατό. Ὅταν φθάσουν στὸν Σολέα, τοποθετεῖ τὸν Σταυρὸ στὴν ἐτοιμασμένη θέση καὶ καθὼς οἱ Ἱεροψάλτες ἐπαναλαμβάνουν ψαλτὰ τὸ «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου ...» θυμιάζει. Στὸ «Προσκυνοῦμέν Σου τὰ Πάθη Χριστέ» ὁ Ἱερέας κάνει σεμνοπρεπῶς 3 μετάνοιες καὶ προσκυνεῖ τὸν Ἑσταυρωμένο καὶ ἀποχωρεῖ μέσα στὸ ἅγιο Βῆμα.

ζ'. Ἡ προσκύνηση τοῦ Ἑσταυρωμένου πρέπει νὰ γίνει μετὰ τὸ τέλος τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας. πρὸς τοῦτο θὰ ἐπαναληφθεῖ καὶ ἐδῶ ὅ,τι ἐλέχθη γιὰ τὴν προσκύνηση τῆς εἰκόνας τοῦ Νυμφίου. Δηλαδή ἐντεταλμένοι ἄνδρες θὰ κρατοῦν τὶς θύρες τοῦ Σολέα καὶ δέν θὰ ἐπιτρέπουν τὴν εἴσοδο σ' αὐτὸν γιὰ προσκύνηση. Ἔτσι θὰ ὑπάρξει τάξη καὶ ἡσυχία.

η'. Τὸ στόλισμα τοῦ Ἐπιταφίου πρέπει νὰ γίνει ἀπὸ εὐσεβεῖς γυναῖκες τῆς Ἑνορίας.

5. Μεγάλη Παρασκευή

α'. Ἡ ἱερὰ Ἀκολουθία τῶν Μεγάλων καὶ Βασιλικῶν Ὡρῶν ἀρχίζει στὶς 8.00 π. μ. Κάθε Ὡρα διαρκεῖ 0.30'. Οἱ Μεγάλες Ὡρες θὰ τελειώσουν στὶς 10.00 π. μ. Ταυτόχρονα θὰ ἀρχίσει ὁ Ἑσπερινὸς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἢ τῆς Ἀποκαθλώσεως. Ὁ Ἑσπερινὸς διαρκεῖ δύο ὥρες καὶ θὰ τελειώσει στὶς 12 μ. Κατὰ τὸν Μέγα Ἑσπερινὸ ἡ ἁγία Τράπεζα καὶ οἱ Ἱερεῖς φοροῦν ἄμφια λαμπρά, ὅχι πένθιμα. Ἡ Ἐκκλησία δέν πενθεῖ πλέον. Ὁ Κύριος, μετὰ τὸ «Τετέλεσται», εἶναι πλέον Νικητής. Εἶναι ὁ «Βασιλεὺς τῆς δόξης».

β'. Τὴν Μεγάλη Παρασκευὴ εἴθισται κατὰ τὴν Ἀποκαθήλωση, ἡ ὁμιλία νὰ ἐκφωνεῖται εὐθὺς μετὰ τὰ ἀναγνώσματα τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ πρὸ τοῦ Ἀποστόλου. Πρόκειται γιὰ ὁμιλία, ἡ ὁποία ἐνέχει μὲν ἀρκετὸ συναισθηματικὸ στοιχεῖο, ὅμως προσφέρει καὶ στερεὰ διδαχὴ στοὺς ἀκούοντες. Τὸ κήρυγμα λοιπὸν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἀπαιτεῖ λυρισμό, συγκεκριμένες θέσεις, καὶ μικρὴ διάρκεια. Φροντίστε ὅσοι προτίθεσθε νὰ μιλήσετε, νὰ προετοιμασθεῖτε καλά.

γ'. Ὁ δίσκος στὴν ἱερὰ Ἀκολουθία τῆς Ἀποκαθλώσεως περιάγεται μετὰ τὸ δοξαστικὸ τῶν Ἀποστίχων «Σὲ Τὸν ἀναβαλλόμενον τὸ φῶς ὥσπερ ἱμάτιον...». Ὁ Ἱερέας πρὸ τοῦ «Νῦν ἀπολύεις...» κάνει σχετικὴ ἀνακοίνωση, ὥστε οἱ συνεργάτες του κατὰ τὴν ἀπαγγελία τοῦ Τρισαγίου καὶ τὴν ψαλμωδία τῶν Ἀπολυτικίων νὰ ὁλοκληρώσουν τὸ ἔργο τους.

δ'. Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου τελεῖται στοὺς Ναοὺς μὲ τὰ φῶτα ὅλα ἀναμμένα καὶ ἄμφια λαμπρά. Ὁ Ἱερέας καὶ ὁ Διάκονος ἐνδύονται στὸν Κανόνα ἅπασα τὴν ἱερατικὴ στολή. Ὅταν ψάλλονται τὰ Ἑγκώμια, ὁ Ἱερέας εὐρίσκεται πρὸ τοῦ Ἐπιταφίου. Στὴν ἀρχὴ κάθε στάσεως, ὁ Ἀρχιερέας ἢ ὁ Ἱερέας θυμιάζει τὸν Ἐπιτάφιο καὶ τὸν λαό, καὶ στό «Ἐρραναν τὸν Τάφον» ραντίζει τὸν Ἐπιτάφιο καὶ ὅλο τὸν λαὸ περιερχόμενος τὸν ἱερὸ Ναό.

ε'. Μετὰ τὴν περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου καὶ τὴν ἐναπόθεση τοῦ Σώματος στὴν ἁγία Τράπεζα, τοποθετεῖται στὸ Κουβούκλιο τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ὥστε αὐτὸ νὰ προσκυνεῖ ὁ λαός, ποὺ συνεχίζει νὰ προσέρχεται γιὰ προσκύνηση τοῦ Ἐπιταφίου.

6. Μέγα Σάββατο

α'. Κατ' αὐτὸ τελοῦνται δύο θεῖες Λειτουργίες γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν πιστῶν, ὅπως καὶ τὴν Μεγάλῃ Πέμπτῃ κατὰ τὸ ἰσχύον Πρόγραμμα.

β'. Κατὰ τὸ «Ἀνάστα ὁ Θεός» κρούονται χαρμόσυνα οἱ κώδωνες καὶ σκορπίζονται κατὰ τὴν τάξιν τὰ βαῖα.

ΠΑΣΑ ΑΛΛΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΙΕΡΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Οἱ ἐνέργειες πρὸς ἐντυπωσιασμό εἶναι ἀπαράδεκτες καὶ ἀπόβλητες.

7. Τελετή, Ὁρθρος καὶ θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως

α'. Στις 11 μ.μ. θὰ κρούσουν οἱ κώδωνες τῶν ἱερῶν Ναῶν χαρμόσυνα καὶ ὁ Ἱερέας θὰ ἐκφωνήσῃ «*Εὐλογητὸς ὁ Θεός...*» γιὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεσονυκτικοῦ μὲ τὰ φῶτα σθησμένα. Στις 11.30' μ. μ. ἀρχίζουν οἱ Ἱεροψάλτες νὰ ψάλλουν μέσα στὸ Ἱερό τὸ «*Ἰδού σκοτία καὶ πρωῒ...*». Στις 11.40 μ. μ. ὁ Ἱερέας θὰ ψάλλῃ τὸ «*Δεῦτε λάβετε φῶς...*» πὺν ἐπαναλαμβάνουν καὶ οἱ Χοροὶ τῶν Ἱεροψαλτῶν. Ὁ Ἱερέας ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης προσφέρει τὴν λαμπάδα τοῦ στοῦς πιστοῦς γιὰ νὰ ἀνάψουν τὶς δικές τους. Τὸ ἅγιο φῶς ὁ Ἱερέας τὸ λαμβάνει ἀπὸ τὴν ἀκοίμητη κανδήλα πὺν καίει πίσω ἀπὸ τὴν ἁγία Τράπεζα. Στὰ 20 λεπτὰ πὺν μεσολαβοῦν μέχρι τῆς 12ης μεσονυκτίου, ὁ Ἱερέας ἐπὶ κεφαλῆς πομπῆς κατευθύνεται πρὸς τὴν ἐξέδρα, πὺν εἶναι στημένη στό προαύλιο τοῦ Ναοῦ. Προπορεύονται λαμπαδοῦχοι, ἑξαπτέρυγα, τὸ λάβαρο καὶ ἡ εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως, κ.λπ. **Στὴν ἐξέδρα διαβάζεται τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ Ἀναστάσιμο μήνυμά μας καὶ σὶς 12 ἀκριδῶς ὁ Ἱερέας ἀπαγγέλλει τὸ «Δόξα τῇ ἁγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ...» καὶ ψάλλει τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη...».**

β'. Ὁ δίσκος περιάγεται ἀπὸ τοὺς συνεργάτες τῆς Ἐνορίας ἐγκαίρως, εὐθὺς πρὶν ἀπὸ τὴν ἔξοδο τῆς ἱερατικῆς πομπῆς πρὸς τὴν ἐξέδρα.

γ'. Ἀπὸ τὴν Μεγάλῃ Παρασκευῇ νὰ ὑποδεῖξετε στοὺς πιστοὺς νὰ παραμείνουν στὴν ἀναστάσιμη θεία Λειτουργία.

Συνεννοηθῆτε μὲ τοὺς Ἱεροψάλτες σας γιὰ τὴν τήρηση τῶν κατωτέρω:

12 Μεσονυκτίου: Ἀκολουθία Ἀναστάσεως

12-12.45' πρωῒνῃ: Ὁ Ὁρθρος. Ὁ Κανόνας ἀρχίζει νὰ ψάλλεται ἤδη ἀπὸ τὴν ἐξέδρα καὶ καθὼς ἡ πομπὴ ἐπιστρέφει στὸν Ναὸ δὲν ἐπαναλαμβάνουμε τὰ τροπάρια.

12.45 - 2.00 πρωῒνῃ: Ἡ Θεία Λειτουργία.

δ'. Τὸν Κατηχητικὸ Λόγο τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου θὰ ἀναγνώσεται στοὺς Αἵνους, πρὸ τῆς θείας Λειτουργίας.

8. Ἡ Ἀγάπη

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα στίς **10.00 π. μ.** θὰ τελεσθεῖ στὸν Μητροπολιτικὸ ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Νικολάου Καισαριανῆς ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀγάπης. Θὰ συμμετάσχετε ὅλοι, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀφιχθεῖτε μέχρι τὶς **9.30 π. μ.** στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ γιὰ νὰ ἐνδυθεῖτε.

Στοὺς ἐνοριακοὺς Ναοὺς ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀγάπης θὰ γίνεῖ τὸ ἀπόγευμα τὴν ὠρισμένη ὥρα.

9. Τὸ Πασχαλινὸ Μήνυμά μας

Συνημμένως ἀποστέλλουμε καὶ τὸ Μήνυμα τοῦ Πάσχα γιὰ νὰ τὸ ἀναγνώσετε στὴν τελετὴ τῆς ἀναστάσεως ἀπὸ τὴν ἐξέδρα.

Ἀγαπητοί μου Ἀδελφοί

«Τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας».

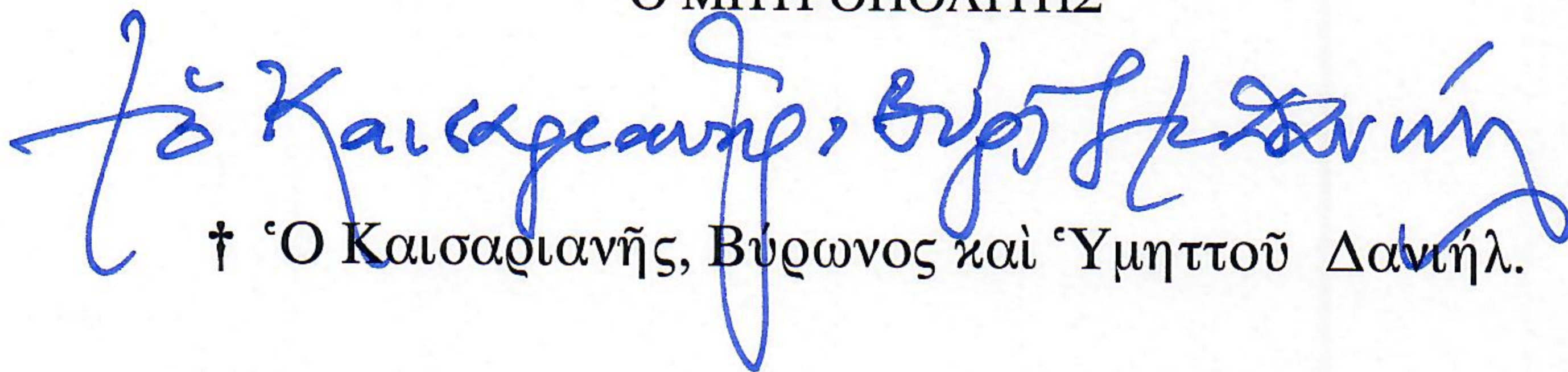
Σᾶς εὐχομαι καλὴ δύναμη καὶ ὁ Κύριος νὰ μᾶς στηρίξει στὴν πίστη, στὸ καθῆκον καὶ στὴν ἀποστολὴ μας.

Τὶς οἰκογένειές σας περιβάλλω μὲ τὴν ἀγάπη μου καὶ τὶς εὐχές μου.

Καλὴ Ἀνάσταση καὶ Χρόνια Πολλά.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ ἀγάπης.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ.